

Православний Голос Люблина

Бюлетень української православної громади
церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього в Люблині

Люблин

№ 7 (32)

Липень 2005 р.

www.chresto-vozd.harazd.net

Собор Свв. Мучеників Холмських і Підляських

Цього року вже втретє наша Церква у першу неділю червня відзначала пам'ять Собору Свв. Мучеників Холмських і Підляських. Моли-товно відзначено пам'ять тих, хто віддав своє життя за св. Православну Віру на Холмській та Підляській землі у 40-і роки ХХ ст.

Це свято поволи вписується в нашу церковну традицію. Центральні урочистості відбуваються в столиці Холмської землі – княжому Холмі, – і очолює їх першоієрарх нашої Церкви Блаженніший Митрополит Сава. Проте варто нагадати, що почитання пам'яті Свв. Мучеників Холмських і Підляських відбувається також в інших місцях. У першу неділю червня або в інші терміни їх пам'ять відзначають у Яблочинському Св.-Онуфрієвському монастирі (це місце смерті преподобномученика Ігнатія, в монастирському соборі преп. Онуфрія спочивають його мощі), у Варшаві (там знаходяться мощі священномученика Василя, є також військова каплиця під його покровительством), на Лемківщині (там діяв у 20-і роки ХХ ст. священномученик Павло, там у селі Святкова відбуваються урочистості з нагоди свята), у місті Гайнівка на Північному Підляшші (в одному з місцевих храмів є боковий вітар у честь Свв. Мучеників Холмських і Підляських).

Почитання Свв. Мучеників Холмських і Підляських виходить поза межі Православної Церкви в Польщі. Їх прославлення мало велике значення для Українського Православ'я, адже в Їх особах український народ має нових православних святих. Не дивно, що пам'ять Свв. Мучеників Холмських і Підляських відзначається як в Україні, зокрема серед холмщаків, так і в українській православній діаспорі, зокрема в Українській Православній Церкві в Канаді. Пам'ять Свв. Мучеників Холмських і Підляських відзначають також у Православній Церкві Америки (ОСА), адже одним із мучеників був свмч. Василій (Мартиш), місіонер Аляски. (ГК)

У цьому номері «ПГЛ» пропонуємо читачам три тексти про відзначення свята Собору Свв. Мучеників Холмських і Підляських:

- про центральні урочистості в Холмі – стор. 5-6,
- про прощу з Люблина до Холма – стор. 7,
- про свято у Святковій Великій на Лемківщині – стор. 8.

Хроніка нашого буття (30)

- У суботу 4 червня у Христо-Воздвиженській церкві о. прот. Мирослав Вишневецький, душпастир нашої громади, відслужив Вечірню. Наступного дня, у неділю 5 червня, у нашому храмі не служилася Божественна Літургія, оскільки цього дня випало свято Собору Свв. Мучеників Холмських і Підляських, яке традиційно урочисто відзначається в Холмії, так як у минулих роках, цього дня подалися ми саме до столиці Холмського краю на урочистості, очолені первоєрархом нашої Церкви. Крім вірних нашої церкви, у святі брали участь наші священники: о. митр. прот. Володимир Ходак та о. прот. Мирослав Вишневецький, котрий служив з українською вимовою (ширше про свято – стор. 5-6, 7).

- У середу 8 червня у нашому храмі о. Мирослав відслужив Велику Вечірню напередодні свята Вознесіння Господнього. На литії на середину храму вийшли також о. митр. прот. Володимир Ходак та о. Миколай Банковський. У сам день свята Божественну Літургію служило все наше духовенство. Храм був заповнений вірними. Саме цього дня випав сорочковий день після смерті бл. пам. Корнилія Луцюка.

- 11 червня суботно Вечірню відслужив о. Мирослав. 12 червня, в Неділю 7-у по Великодні – в день пам'яті Свв. Отців I Вселенського Собору – Божественну Літургію служили всі наші священники. Цього дня до нашого храму прибув холмшак із Америки Микола Світуха, внук архипресвітера Івана Левчука. Після Літургії в прицерковній світлиці відбулася зустріч при чаю, на якій із дуже цікавою доповіддю про *Православну музику різних народів* виступив Дмитро Шевчук (доповідь буде поміщена на сторінках «ПГЛ» - див. стор. 9-10). Розповідь була ілюстрована зразками церковної музики різних православних народів, а під час демонстрації на моніторі комп'ютера з'являлися види храмів із тих країн, про які йшла розповідь. Доповідач розповів про церковну музику Греції, Болгарії, Сербії, Румунії, Грузії, Росії. Після доповіді

учасники ставили запитання. У другій частині зустрічі віддано слово гостеві із Америки – Миколі Світусі, котрий розповів про свого діда та родину (ширше – стор. 3).

- 18 червня, у Троїцьку поминальну суботу, у Христо-Воздвиженській церкві відслужено Божественну Літургію. Замість нашого диригента співав диригент кафедрального хору Андрей Боублей. Після заупокійної Літургії на середині храму відслужено панахиду

- Цього ж дня прибрано храм зеленню та змінено облачення на зелені, адже наступили Зелені свята. Увечері напередодні празника о. Мирослав совершив урочисту Велику Вечірню, на литію вийшли усі священники нашого храму. 19 червня, у сам день свята П'ятидесятниці, Божественну Літургію служили всі наші священники. Після Літургії традиційно відслужено Вечірню з коліноприклонними молитвами. Після богослужіння усіх запрошено до прицерковної світлиці, де відбулося Урочисте закінчення навчання Закону Божого та української мови в навчальному році 2004/2005. (Детальніше про цю урочистість – стор. 3).

- Понеділок, 20 червня – це День Святого Духа. Божественну Літургію совершили цього дня о. Володимир та о. Миколай.

- 24/25 червня численні вірні нашої церкви подалися до Яблочина на празник преп. Онуфрія Великого. Група вірних організовано поїхала до Яблочина 24 червня пополудні курсовим автобусом. Хор Христо-Воздвиженської церкви співав на святковій Божественній Літургії, відслуженій архієпископом Авелем у Св.-Івано-Богословському храмі Яблочинського монастиря. (Ширша стаття про Яблочинське свято – у наступному номері «ПГЛ».)

- 26 червня, у Неділю 1-у по П'ятидесятниці, відзначали ми пам'ять Всіх Святих. Божественну Літургію в нашому храмі служили всі наші священники.

Хронікар

 <p>ORTHPHOTO</p>	<p>ORTHPHOTO - інтернетівський сервіс, присвячений православному християнству у фотографіях. Шукайте за адресою: www.orthphoto.net</p>
--	--

СЛОВО НАЙМОЛОДШИХ

Закінчення шкільного року в нашій Недільній Школі

Як кожного року, в червні в нашій Недільній Школі при церкві Воздвиження Чесного Хреста Господнього відбулося урочисте закінчення шкільного року. Урочистість цього року відбулася 19 червня, якраз у Зелені свята, тобто П'ятидесятницю.

Після святочної Літургії та вечірні всі пішли до прицерковної світлиці. На урочистість прийшли не тільки наші батьки, але також інші вірні Христо-Воздвиженської церкви.

З художньою програмою виступили учениці Недільної Школи. Перед виступом привітали всіх наш священник і вчитель Закону Божого о. Мирослав та вчителька української мови пані Ліана Гурська. Першою віршиком *Любій Матусі* розповіла наймолодша учени-

ця Катя Купріянович. Потім Клавдія і Марта Вишневські та Павлина Луцок декламували свої вірші про маму. Після них гарну пісню *Батько й мама* заспівала Павлина. Останій вірш – *Лебеді материнства* Василя Симоненка – розповіла я. Після декламування віршів заспівали спільно пісню *Рідна Мати моя*.

Після виступів усі учні дістали свідоцтва Недільної Школи, ікону та співаник *Заспіваймо разом. Найбільш популярні українські пісні у Польщі*, а ми – учні – подякували нашим вчителям. На кінень зробили ми в нашій церкві дві знімки: всіх, хто брав участь в урочистості, та учнів з учителями.

Оля Купріянович

Внук архипресвітера Івана Левчука Микола Світуха відвідав Люблин

12 червня 2005 р. Люблин відвідав внук одного із найзнаменитіших священників у історії Холмщини о. архипресвітера Івана Левчука – Микола Світуха, який зараз проживає в США. Перебування в Люблині було пов'язане з поїздкою на рідну Холмщину, яку гість із Америки відвідав 10 та 11 червня у супроводі головного редактора Українського часопису Підляшшя «Над Бугом і Нарвою».

12 червня гість із Америки побував на недільному богослужінні в Христо-Воздвиженській церкві. Залишився також на традиційній зустрічі при чаю, яка цієї неділі була присвячена *Православній музиці різ-*

них народів. Після доповіді церковний староста Г. Купріянович запросив до слова пана Миколу Світуху, наголосивши на історичній ролі о. архипресвітера І. Левчука в історії Православ'я на Холмщині у ХХ ст. – двічі саме він у особливо важкі часи був адміністратором Холмської православної єпархії.

Микола Світуха розповів зібраним на зустрічі про свою родину, зокрема, про свого діда, а також і про своє активне та цікаве життя. Відповів також на запитання вірних Христо-Воздвиженської церкви, серед яких значну частину складають саме холмщаки. (хв)

Про Холмську чудотворну ікону Богородиці в Люблині

6 червня 2005 р. у рамках Відкритих лекцій Європейського Колегіуму Польських і Українських Університетів проф. Володимир Александрович виголосив лекцію про Холмську чудотворну ікону Богородиці. В. Александрович – науковий співробітник Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України у Львові та професор Гданського університету. Це один із найвидатніших сучасних українських істориків мистецтва, вважається великим авторитетом у справах історії української ікони.

Лекція *Холмська чудотворна ікона Богородиці – шедевр візантійського мистецтва XI ст. Відкриття і нові інтерпретації*, яку зачитав професор у залі Центру Польської Мови і Культури УМКС, торкалася історії та сучасного стану Холмської ікони Божої Матері. В. Александрович роз-

повів про найдавнішу історію ікони, яка має біля 900 років і зазнала широкого почитання: про це свідчить факт, що вона стала зразком для написання багатьох копій.

Розповідаючи про свою першу «зустріч» з іконою, у вересні 2000 р., професор не приховував, що було це для нього особисте зворушення і одна з найважливіших подій у житті. Саме він як один з перших експертів заявив, що віднайдена ікона – це і є знаменита Холмська ікона Богородиці. Зараз ікона знаходиться в Музеї Волинської ікони в Луцьку. Дуже складна і довга історія Холмської чудотворної ікони Божої Матері лишила багато слідів на її обличчі. Збереження такого шедевру візантійського мистецтва, а водночас перлини української духовної спадщини вимагатиме багатьох реставраційних праць.

Андрій Артем'юк

Люблинське вшанування світової слави візантиніста проф. Ігоря Шевченка

У дні 14-16 червня 2005 р. у Люблині перебував світової слави візантиніст проф. Ігор Шевченко. Проф. І. Шевченко – син офіцера армії УНР, народився на еміграції в Польщі, під Варшавою. Потім опинився на американському континенті і став там одним із найвідоміших у світі дослідників візантійської культури та історії. Більшість часу своєї наукової активності був пов'язаний із Гарвардським університетом (США), був там професором візантійської історії та літератури. Проф. І. Шевченко був багатолітнім головою (зараз почесним головою) Міжнародної Асоціації Візантійських Студій. Був також співтворцем і директором Інституту Українських Досліджень Гарвардського університету.

Візит проф. І. Шевченка у Люблині пов'язаний був з присвоєнням йому Почесного докторату Люблинським католицьким університетом. Урочистість присвоєння звання Почесного доктора проф. І. Шевченку відбулася 16 червня 2005 р. У своєму

виступі професор наголосив, що «сьогодні присвоєння Почесного докторату православному української (...) національності є символічним з огляду на час і місце». Проф. І. Шевченко є першим українцем, вшанованим цим почесним званням, і одним із кількох православних – попереднім був румунський патріарх Феоктист.

Під час перебування в Люблині проф. І. Шевченко взяв також участь у Семінарі «Польща та Євросоюзі аспірації України та Туреччини» (14-15 червня), склав візит у Європейському Колегіумі Польських і Українських Університетів (15 червня) та зачитав лекцію в рамках Відкритих Лекцій ЄКПІУУ.

Візит у Люблині визначного візантиніста, котрий підкреслює своє українство та приналежність до Православної Церкви, став вагомим подією. Визнання наукової особистості проф. І. Шевченка сприяло зміцненню в Люблині авторитету української традиції та Православ'я. Г.К.

Холмські відзначення свята Собору Свв. Мучеників Холмських і Підляських

5 червня 2005 р. знову у холмському кафедральному храмі св. Івана Богослова багатогласно понесли слова: *Благословен єси Христе Боже наш, мученики землі Холмській і Подляшській прославивий...* Вже втретє у столиці Холмської землі, древньому духовному центрі Холмської православної єпархії, відзначено пам'ять Собору Свв. Мучеників Холмських і Підляських. Ці центральні урочистості з нагоди цього свята очолив, як і в попередніх двох роках, первоієрарх Православної Церкви в Польщі Блаженніший Митрополит Варшавський і всієї Польщі Сава.

На середині єдиного зараз православної храму Холма поміщено ікону Собору Свв. Мучеників Холмських і Підляських та раку з мощами свв. Мучеників, до якої з благоговінням прикладалися вірні. Святкові богослужіння традиційно почалися Всенічним Бдінням напередодні. Звершенням урочистостей була, звичайно, Божественна Літургія у день свята.

У брамі храму первоієрарха Церкви гарним українським віршиком *Ми православні діти...* зустрічало наймолодше покоління православних мешканців Холма. Після церковного старости до митрополита Сави зі словом звернувся настоятель Холмської парафії та декан Холмського благочиння о. прот. Іван Лукашук. Святочні богослужіння очолив митрополит Сава спільно з місцевим архиєреєм – архиєпископом Люблинським і Холмським Авелем та єпископом Біль-

ським Григорієм. Служило більше 20 священників, в основному з Люблинсько-Холмської єпархії. Співав холмський кафедральний хор під диригуванням Івана Подюка (колишнього диригента хору Хресто-Воздвиженської церкви в Люблині). Цікаву проповідь про значення мучеництва у житті Церкви та про актуальну науку, яка впливає для нас із цієї найвищої жертвності наших предків, сказав російською мовою владики Григорій.

Урочистості закінчились урочистим хресним ходом з іконою та ракою із мощами Свв. Мучеників довкола холмського храму. Після хресного ходу зі словом до вірних звернувся митрополит Сава, котрий підкреслив значення жертви Свв. Мучеників Холмських і Підляських, звернувши увагу, що саме завдяки ній можливим є сьогоднішнє свідчення Св. Православ'я на цій землі. На кінець

первоієрарх звернувся – українською мовою – до прибулих на свято холмщаків із України, яким подякував за спільне відзначення пам'яті *наших батьків і дідів*. Висловив також подяку прибулим ієрархам та духовенству. Подяку висловили також архієпископ Авель та місцевий настоятель о. Іван.

На цьогорічне свято Собору Свв. Мучеників Холмських і Підляських прибуло до Холма біля 300 прочан. У більшості були це вірні із Холмщини, Південного Підляшся та Люблина, але традиційно вже прибула також стоособова група прочан – холмщаків із Волині, організована Волинським Товариством «Холмщина» (прибув і його голова Микола Онуфрійчук). На жаль, не вперше прочани-холмщаки з України з труднощами перетинали

державний кордон, де піддано їх довготривалій перевірці. Прикро, що люди, котрі на кілька десятків годин повертаються на свою батьківську землю, мусять ще мати такі неприємні переживання, зокрема в час, коли так багато чуємо про відкритість кордонів.

Прославлення Свв. Мучеників Холмських і Підляських у 2003 р. стало однією з найважливіших подій у тисячолітній традиції Православ'я на Холмсько-Підляській землі. Важливим є те, щоб свято в їх честь вписалось у традицію літургійного життя нашої Церкви, займаючи в ньому достойне місце. Саме холмське свято в першу неділю червня мало б мати особливо величавий та багатолюдний характер.

Григорій Купріянович

КНИЖЕЧКА ПРО ІКОНУ ДЛЯ ДІТЕЙ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

З думкою про вірних Православної Церкви в Польщі, головним чином, української національності, видавництво Варшавської Православної Митрополії приготувало книжечку для дітей цією мовою.

Вона зорієнтована на наймолодших читачів – дітей дошкільного віку та учнів перших класів. Ця праця намагається відповісти на основні питання, пов'язані зі знанням про ікону: що таке ікона і яку роль у житті віруючої людини вона відіграє. Робить це в доступний ілюстративний спосіб (книжечка є кольоровою та містить багато малюнків).

Довге життя книжечки, яку видано у форматі А4, забезпечить більш грубий, крейдяний папір.

Найновіша книжечка може бути найкращим подарунком на свята, день народження, іменини, або ж із нагоди закінчення навчального року.

Книжечку можна придбати у Хресто-Воздвиженській церкві. Ціна – 9 зл. Книги можна замовити також у видавництві Варшавської Православної Митрополії (Білосток, вул. св. Миколая 5, тел. 085-7443646, [wiadomosci@orthodox.bialystok.pl](mailto:wiedomosci@orthodox.bialystok.pl)) та на сторінці www.sklep.cerkiew.pl.

У нашій парафії

Люблинська проща до Холма на свято Свв. Мучеників Холмських і Підляських

У першу неділю червня Церква відзначає пам'ять Собору Свв. Мучеників Землі Холмської і Підляської. Особливо урочисті святкування відбуваються цього дня в церкві св. Івана Богослова в Холмі, де 7-8 червня 2003 р. відбулися урочистості Прославлення і де спочили моці свв. мучеників. Стає вже традицією, що холмський храм заповнюють цього дня не лише парафіяни, але й численні прочани. Також і цього року серед зібраних у день свята (цього року випало воно 5 червня) у Холмі не забракло прочан із Люблина.

В автобусі, котрий цього дня від'їжджав вранці з-під кафедральної церкви Преображення Господнього в Люблині, опинилося біля 30 осіб: як місцевих парафіян – вірних обох люблинських церков, так і студентів люблинських вузів та аспірантів СКПіУУ. Прочани виїхали з Люблина о год. 8.30 і після півторагодинної подорожі прибули на місце, де зібралось вже багато людей. Багато зібраних прибуло з далеких сторін: цього дня біля холмської церковці, крім люблинського, можна було побачити автобуси з Підляшшя та з України.

Божественну Літургію очолював митрополит Сава, а проповіддю прикрасив її єпископ Більський Григорій. Владика, згадуючи священників, замучених у 1943-45 рр., наголосив, що православна віра, за яку загинуло так багато людей, це найбільша вартість, і ми повинні захищати її та піклуватися про неї. Єпископ нагадав також про те, що ненависна сатані Церква завжди борювалася з багатьма проблемами. Сьогодні найбільшою проблемою не лише холмської парафії є не переслідування, але внутрішня слабкість, а перебороти її зможемо, приймаючи науку Церкви та передаючи її наступним поколінням.

Після закінченої хресним ходом Літургії прочани подалися до автобусу, де народилася ідея відвідати Холмську гору, одне з най-

гарніших місць Холма, а водночас місце, особливо важливе для православних християн. Адже саме тут у XIII ст. князь Данило Галицький побудував кафедральний собор, у якому згодом поміщено Холмську ікону Богородиці. Поруч собору (зараз католицький костел) знаходилася зруйнована у 20-і рр. XX ст. церква свв. Кирила і Мефодія, була також духовна семінарія, у якій навчався, зокрема, майбутній архієпископ Курський і Обоянський священномученик Онуфрій.

Експедиція до місця з такою цікавою історією, а при тому дуже мальовничого, та участь в урочистому богослужінні, безперечно, дали багато позитивних вражень, про що можна було перекоонатися з радісної атмосфери в автобусі під час повернення до Люблина (сприяв тому також спів деяких пасажирів :-). Напевно, кожен із учасників поїздки до Холма погодиться, що такі прощі – це цінна традиція, яку варто розвивати.

Наталія Русінович

Дар для кафедральної церкви Люблина від PLUS GSM

13 червня 2005 р. в кафедральній церкві Преображення Господнього в Люблині відбулася урочистість передання пожертви від фірми Polkomtel SA, оператора мобільної мережі Plus GSM. Символічний чек був переданий керівництвом фірми на руки православного архієпископа Люблинського і Холмського Авеля. Пожертва 20 тис. злотих призначена на продовження реставраційних праць у Спасо-Преображенській церкві, яка є найстаршим діючим православним храмом у Польщі. Протягом останніх років у церкві проведено ряд реставраційних праць, вже раніше фінансованих, серед інших, із пожертв фірми Polkomtel SA. (лє)

З ЖИТТЯ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ У РП

Лемківські відзначення на честь священномученика Павла та мучениці Іоанни

В суботу, 11 червня 2005 р., у Святковій Великій вже вдруге відбулася проща до Каплиці, де в передвоєнні роки служив священномученик Павло (о. Павло Швайка), котрий разом з добродійкою Іоанною в гроні мучеників Холмських та Підляських був причислений до лику Святих у 2003 році. Священномученик Павло, як зазначив у проповіді Високопреосвященніший Владика Кир Адам, – це другий священномученик Лемківщини після свмч. Максима Горлицького.

Цьогорічна проща зібрала понад сто прочан з Перемисько-Новосанківської єпархії. Божественну Літургію очолив Високопреосвященніший Кир Адам, Православний Архієпископ Перемиський і Новосанківський, у співслужінні духовенства нашої єпархії. Співом супроводжував Літургію хор «Ірмос» (у зменшеному складі) під керуванням Маріанни Ярої.

Сьогодні села Святкова Велика вже не існує, а Капличка сиротою стоїть край дороги... Отож, на узліссі біля Каплички, в оточенні вікових дерев та при шуміспіві потоку вірні молилися до Священномученика Павла та Його Дружини св. мучениці Іоанни, просячи їх про заступництво перед Всевишнім Творцем і Його Пречистою Матір'ю.

Відрадно, що ці Святі землі Холмської та Підляської, котрі свого часу проживали на Лемківщині, сьогодні стали символом єднання всіх православних українців у Польщі – від Півночі до Півдня, від Сходу до Заходу, а Капличка у Святковій Великій – це ще одне святе місце нашої прощі.

Подібно, як минулого року, небо плакало дощем, розділяючи сумні спогади молящих, а дощові краплини, поєднуючись зі свяченою водою з кропила Архипастиря, щедро освятили спрагнену рідного слова і рідної пісні землю.

Всі організаційні труди, як і в минулому році, припали на долю о. прот. Юліана Феленчака, Сяніцького декана, а також о. прот. Василя Галчика, настоятеля Криницького, за що їм сердечне *Боже заплать*, як кажуть на Лемківщині.

Наступна проща до Каплички у Святковій Великій (як постановив Владика Кир Адам у минулому році) – в другу суботу червня наступного 2006 року. Запрошуємо!

Маркіян,
смиренний послухник
з Сянока

Шукайте за адресою:

www.orthphoto.net

Дмитро Шевчук

ПРАВОСЛАВНА МУЗИКА РІЗНИХ НАРОДІВ

Спочатку треба зробити кілька застережень стосовно викладу матеріалу у цій статті. По-перше, тема, яку відображає заголовок, є дуже широкою, тому зупинимось лише на окремих традиціях православної музики (фактично, здійснимо «мандрівку», починаючи від Візантії, заглянемо до Сербії, потім відвідаємо Румунію та Болгарію, послухаємо давні православні співи Грузії і накінець завітаємо до Росії, а точніше, до «Північного Афону» – Валаамського монастиря). По-друге, хочеться зауважити, що навіть перше обмеження теми статті не виключає можливості певної широти викладу – адже кожен із православних народів має таку багату традицію церковного співу, що кожній з цих традицій можна присвячувати не лише окрему статтю, але й окрему книгу; тому звернемося лише до певних моментів тієї чи іншої православної традиції, аби показати тим самим її загальні риси та особливості.

Відомо, що за допомогою музики можна найкраще передати настрої душі, передусім той, який було закладено у твір його автором. Церковне мистецтво за своєю суттю є соборним, а тому музика відіграє важливу роль для богослужінь. Вона звертає увагу людини, що молиться, на слова молитви, допомагає сконцентруватися на смислових акцентах.

Свт. Іоан Златоуст писав про спів наступне:

«Ніщо так не збуджує, не окрилює духу, ніщо так не відсторонює його від землі та зв'язку тілесного, ніщо так не наповнює любов'ю до мудрості та бай-

дужістю до житейських клопотів, як спів стрункий, як пісня священна, складена за правилом ритму. Ми за своєю природою любимо спів та вірші, дитя, яке плаче, заспокоюється, коли слухає їх (...) коли слухають співи і пісні, приємнішою стає праця (...) Господь постановив співання псалмів, аби ми отримували від цього і задоволення, і користь».

Варто звернути увагу на те, чим є «церковна музика», яку ми винесли у назву нашої статті. Дослідник церковного співу у Польщі д-р Володимир Волосюк у одній зі своїх праць звертається до термінології. Зауважує, зокрема, що звичайно у церковній літературі використовується термін «спів», який є, однак, дуже багатозначним. За допомогою цього терміну окреслюється мелодія, музичний твір, дія людини чи хору, які співають, а також предмет навчання. Автор зауважує, що окреслення «спів» включає церковну пісню, речитативи, літанійні форми; якщо до цього додати прикметники «церковний», «літургійний», нам відкриється справжній сенс терміну. Також дослідник зауважує, що найбільш популярним терміном для окреслення церковного співу є «церковна музика». Цей термін включає в себе спів як під час богослужінь, так і під час інших подій, пов'язаних із життям церкви – як то прощі, колядування, фестивалі церковної музики тощо.

Початки православної музики сягають часів перших християнських спільнот. Християнські богослужіння тоді були дуже близькими із старозавітними служіннями. Перші християни в Єрусалимі відвідували Єрусалимський храм,

після чого збиралися також на свої власні зібрання, які супроводжувалися співами. Про це ми знаходимо свідчення у посланнях свв. Апостолів. Саме тоді було створено перші християнські гімни. Сутність християнського співу вбачалася у розумності, споглядальності та благодатній осмисленості.

Як відзначають дослідники історії християнства, до апостольських часів можна, без сумніву, віднести такі співи, як «Слава і нині» (згадується, зокрема, Тертуліаном та св. Іринеєм, як такий, що загально використовувався під час зібрань), «Господи, помилуй», «Отче наш» (співалося апостолами, наприклад, під час здійснення Євхаристії), «Свят, Свят, Свят Господь Саваоф» (був вміщений серед гімнів Літургії), «Слава в вишніх Богу» (використовувалась під час найдавніших християнських зібрань).

З традицією перших християнських співів пов'язане ім'я св. Ігнатія Богоносця, учня апостолів, єпископа антиохійського, якому церковні історики приписують впровадження антифонного співу.

В літературі, присвяченій церковній музиці перших віків християнства, згадується також мч. Юстин Філософ. Исто-

рики, зокрема, пишуть про його книгу «Псалтос», яка не збереглася до наших днів, але, вірогідно, була збірником християнських гімнів. Мч. Юстину належать також слова, які виказують сенс церковних співів: «Виражаючи перед Творцем усього нашу вдячність, ми здійснюємо словесне торжество та співаємо гімни».

Св. Климент Александрійський звертав увагу на різницю між християнським богослужінням та єврейським і язичницьким, особливо що стосується музики. Зауважував також, що не всяка музика може бути прийнята християнами. Писав про це, зокрема, наступне:

«До музики потрібно звертатися для прикраси та виховання моральності (...) повинна бути відкинута музика надмірна, яка надломлює душу, вдається до різнородності, то нестримно плаче, то пристрасна, а то шалена. Ми повинні вибирати мелодії, які пронизані безпристрастям та цнотливістю; мелодії ж, які розніжують та розслаблюють душу, не можуть гармоніювати з нашим мужнім та великодушним способом думок та нашою поставою...»

Дмитро Шевчук

Продовження в наступному номері «ПГЛ».

Збірка на нові облачення до нашого храму

Наша Христо-Воздвиженська церква діє вже понад два роки, проте для нормального літургійного життя потрібні ще в церкві деякі речі. Зараз найбільш назрілою потребою є **нові, постійні червоні облачення на аналої в нашій церкві**. Ми хотіли б замовити їх і придбати до нашого престольного свята Воздвиження Чесного Хреста Господнього. Кошт купівлі нових облачень досить великий, як на можливості нашої громади, проте надіємося, що спільним зусиллям прикрасимо наш храм.

Усіх, хто хотів би пожертвувати на нові облачення до Христо-Воздвиженської церкви, просимо вплачувати гроші для душпастиря або біля свічок. Список жертводавців буде поміщений у наступних випусках нашого бюлетеня.

Душпастир та Церковний комітет
Христо-Воздвиженської церкви

Програма богослужінь
у церкві Воздвиження Чесного Хреста Господнього
- храмі української православної громади м. Люблина
липень 2005 р.

2 липня, субота
18⁰⁰ Вечірня

3 липня, Неділя 2-а по П'ятидесятниці.
Всіх святих, що на Русі прославлені
9⁰⁰ Божественна Літургія

9 липня, субота
18⁰⁰ Вечірня

10 липня, Неділя 3-я по П'ятидесятниці
9⁰⁰ Божественна Літургія

12 липня, вівторок.
Свв. первоверховних апостолів Петра і Павла
9⁰⁰ Божественна Літургія

16 липня, субота
18⁰⁰ Вечірня

17 липня, Неділя 4-а по П'ятидесятниці
9⁰⁰ Божественна Літургія

23 липня, субота
18⁰⁰ Вечірня

24 липня, Неділя 5-а по П'ятидесятниці.
Св. рівноапостольної княгині Ольги
9⁰⁰ Божественна Літургія

30 липня, субота
18⁰⁰ Вечірня

31 липня, Неділя 6-а по П'ятидесятниці
9⁰⁰ Божественна Літургія